
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Nuel González, Anna; Álvarez Valdivia, Ibis Marlene, dir. Estils docents comunicatius i representació del professorat a les aules de primària. 2017. 22 pag. (896 Grau en Educació Primària)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/187449>

under the terms of the license

ESTILS DOCENTS COMUNICATIUS I REPRESENTACIÓ DEL PROFESSORAT A LES AULES DE PRIMÀRIA

Autora. Anna Nuel González

Correu: anna.nuel@e-campus.uab.cat

Tutora: Ibis M. Alvarez Valdivia

Correu: ibismarlene.alvarez@uab.cat

Resum

Aquest treball de fi de grau busca cercar quines variables utilitza l'alumnat en la valoració del seu professorat i si hi ha alguna relació entre aquestes i la satisfacció dels infants a l'aula. Per fer-ho, s'ha fet una recopilació dels estudis realitzats anteriorment per una conceptualització clara i definida dels continguts a treballar. A continuació, es van crear tots els instruments de recollida de dades a partir d'una observació directa i l'extracció de l'opinió dels alumnes a partir de dos qüestionaris. A partir de les dades recollides es va fer un anàlisi quantitatiu i qualitatiu on les dades es van contrastar i correlacionar juntament amb la teoria per a posterior, fer una discussió i conclusions finals de l'estudi.

Paraules claus: Estil docent, alumnat, professorat, estil comunicatiu, control d'aula.

Resumen

Este trabajo de fin de grado pretende encontrar cuáles son las variables que conforman la valoración del alumnado hacia su profesorado y si hay alguna relación entre éstas y la satisfacción de los alumnos en el aula. Para llevarlo a cabo, se ha hecho una recopilación de los estudios realizados anteriormente para una conceptualización clara y definida de los contenidos a trabajar. A continuación, se crearon todos los instrumentos para la recogida de información a partir de una observación directa y la extracción de la opinión de los alumnos a partir de dos cuestionarios. Partiendo de los datos recogidos se hizo un análisis cuantitativo y cualitativo contrastando y correlacionándolos con la teoría para a posterior, hacer una discusión y conclusiones finales del estudio.

Palabras claves: Estilo docente, alumnado, profesorado, estilo comunicativo, control del aula.

Abstract

This final paper attempts to find the variables involved in the student evaluation of a teacher and whether there is any relationship between these and the satisfaction of a student in class. To fulfill this task, a compendium of past works in this field was brought together in order to clearly conceptualize and delimit the contents that would be further investigated. Later, all the necessary tools for information extraction were created; these consisted of direct observation and two questionnaires that collected the student's opinions. The resulting data was analyzed both quantitatively and qualitatively to contrast and correlate it with the existing theory in order to study and draw the final conclusions for this paper.

Keywords: Teaching method, student, teaching staff, communicative method, control of the classroom.

Introducció

Aquest projecte parteix de la motivació intrínseca i de la curiositat de saber-ne més sobre la relació que s'estableix entre el docent i l'alumnat a les aules d'Educació Primària a Catalunya. Té com a objectius la investigació sobre les relacions i representacions del professorat i el seu efecte envers el discent per entendre com són les seves interaccions, com és la seva relació dintre de l'aula i del centre, com l'alumnat veu al seu professorat i com reaccionen davant aquesta.

He escollit aquest tema ja que és una àmbit poc tractat durant el Grau d'Educació Primària i per tant, sorgeix de la necessitat de saber-ne més i poder fer una recerca per aprofundir en aquesta àrea que crec fonamental per a tots els mestres, ja que és vital en el dia a dia de tots els que treballem a les escoles i que estem en contacte amb nens i nenes. Alhora, durant el Pràcticum IV vaig poder participar en una comissió d'innovació educativa on un dels principals temes que es van treballar va ser la relació que s'establia entre els mestres i l'alumnat a l'escola i com afectava aquesta en les interaccions i els aprenentatges a l'aula. Tot aquest conjunt va fer-me plantejar com és la meua relació com a mestra i si aquesta depèn no només del meu tracte amb els infants, sinó de la meua representació com a docent i la imatge professional que dono com a mestra a l'aula.

Per tant, aquest treball tindrà dos grans eixos centrals en el que es desenvoluparà: quins estils de professorat trobem a les aules i com el seu estil i representacions afecten a les relacions que tenen amb el seu alumnat. Partirem primer de tot amb una marc teòric sobre fonaments i recerques ja tractades en el món de l'educació i innovació de la pròpia, precisions conceptuals i supòsits de la temàtica. A continuació, marcarem uns objectius generals i específics acompanyats d'una hipòtesi que serà corroborada a partir d'una recerca amb població. Destacarem com serà aquest projecte i com es durà a terme per a obtenir els resultats i fer un anàlisi i interpretació de les dades adquirides. Per finalitzar, hi haurà una discussió de resultats tot comparant el que trobem a la teoria i els resultats propis de l'estudi amb unes conclusions finals i una autoavaluació pròpia del Treball de Fi de Grau.

Per concloure, hi haurà un apartat d'annexos on es pot trobar tots els estris emprats durant el treball i les referències bibliogràfiques.

Marc teòric

A continuació, s'ha fet una recollida de recerques i investigacions que s'han fet en els últims anys per a fer una clarificació conceptual dels termes que s'utilitzaran al llarg del treball. S'ha estructurat en diferents vessants centrant-se en l'estil del professorat, les interaccions que es produeixen entre el discent i docent, quines qualitats busca l'alumnat en els seus mestres i com és la seva representació a l'aula.

Estil de professorat: clarificació conceptual del mestre d'educació primària

En una aula trobem el mestre amb el paper de guia i líder del grup ja que és el que marca el ritme de les sessions, qui organitza els aprenentatges, espai i temps. Alhora, és el supervisor del bon funcionament de les activitats i del material. Tot i tenir aquestes responsabilitats, trobem diferents formes d'actuar i de dur a terme aquesta professió ja que hi ha diferents estils docents acords a que tothom és diferent.

Dintre de la docència, trobem mestres molt diferents entre ells; alguns tenen dificultat en la planificació, altres en la intervenció, altres en l'organització d'espais o altres en l'avaluació de les activitats. Però no només els mestres són diferents entre ells, també veiem diferències amb el comportament dels alumnes depenent amb quin docent estiguin (Torrego i Fernández, 2007), comportant-se d'una manera o altra depenent de qui porti la classe en aquell moment. Per tant, hi ha una estreta relació entre l'estil de professor i la seva relació i interacció amb l'alumnat.

Davant aquesta relació trobem l'estudi del professors Brakelman, Levy i Rodríguez (1993) sobre els estils d'interacció i el comportament dels docents. Per analitzar-ho van partir de dos paràmetres: El primer és la proximitat entre el professor i l'alumne que es basa en el grau de cooperació i relació interpersonal entre el docent i el discent, mentre que la segona és la gestió de la influència a l'ensenyar, o sigui, la influència que es reflexa de qui i com controla la comunicació a l'aula. Davant aquest anàlisi es va fer un estudi amb alumnes d'Holanda, Estats Units i Australia sobre quina era la seva percepció dels estils de comunicació amb el seu professorat i van sostroure 8 tipus d'estils d'interacció:

1. L'estricta: l'aprenentatge sol centrar-se en l'activitat en sí amb una organització estructurada. Hi ha una àmplia programació amb un temps estricte. No sol ser molt proper als alumnes tot i que pot ser amigable, el més rellevant és que no li dóna importància a les seves relacions d'amistat amb l'alumnat. És el que té el rol dominant i fa conèixer les normes i el seu respecte cap a elles. És exigent i busca els resultats de la tasca.
2. Amb autoritat: té una bona estructura clara, amb un ambient agradable i se centra en la tasca. Com a l'anterior, les regles són clares. En general, els alumnes són més productius i n'extreuen millors resultats que amb l'anterior estil docent. Es mostra interessat en l'alumnat tant a nivell professional com personal. Sol treballar a partir del mètode expositiu amb classes planificades.
3. Tolerant i amb autoritat: Afavoreix la doble responsabilitat tant del docent com de l'alumnat i els dóna llibertat. Utilitza diferents mètodes com petits grups, grans grups... L'ambient és semblant a l'anterior estil però en aquest cas se centra més en les relacions interpersonals de forma més propera amb un ambient relaxat i sense necessitat de recordar normes.

4. Tolerant: en aquest estil veiem que els alumnes tenen més llibertat per l'aula, els hi agrada la classe. L'alumnat té molt en compte l'esforç del professor ja que utilitza diferents estils d'aprenentatge i poden treballar al seu ritme, fet que a vegades sembli que hi ha un ambient divers i poc estructurat. Segons Marchena (2005), és un estil de professorat idoni per a una escola inclusiva.
5. Insegur/tolerant: és un estil molt cooperatiu però no té el rol de líder. Tot això provoca desordre i falta d'estructura on els alumnes no se centren en la tasca ja que el mestre pot no corregir certs comportaments. Es preocupa per la classe i pot dedicar-se a la mateixa temàtica repetides vegades si necessita clarificar conceptes però al no haver-hi ordre solen haver-hi alumnes que deixen d'estar atents a les explicacions. Les normes són arbitràries i no és clar quines són les responsabilitats davant d'aquestes ja que el professor no sempre dóna la mateixa resposta davant conductes disruptives. Té poques expectatives sobre l'alumnat a llarg termini i molts cops hi ha un desequilibri improductiu tant per els alumnes com per el mestre.
6. Insegur/Agressiu: l'ambient és de desordre però alhora agressiu. La relació entre mestre i alumnes és d'oponents on es trobem molts conflictes que pot provocar l'alumnat per a rebre una reacció de pànic i descontrol. El professor davant aquesta situació intervé però donat el descontrol molts cops no troba qui ha iniciat la disrupció. Tot això ve donat ja que les regles no són conegudes ni comunicades, mentre el professor intenta controlar la classe sense introduir diferents mètodes d'ensenyament i per tant, l'ensenyament en sí no és el protagonista.
7. L'aguantador: en aquest estil veiem que el mestre fa un gran esforç per mantenir l'ordre mitjançant molta energia personal. Es pot situar entre els estils insegur/agressiu i insegur/tolerant. Quan el mestre motiva a l'alumnat la classe ho rep positivament i augmenta la seva productivitat però sol treballar amb rutines repetitives poc atractives per els discents. La relació entre professorat i alumnat és distant, sense ajudes però tampoc sense competitivitat, no produeix cap efecte extrem.
8. Repressiu: l'alumnat es mostra desconnectat i sembla tranquil i concentrat, tot i que en realitat no són participants de l'activitat però segueixen les regles per por al mestre ja que és molt rígid. Les classes són unidireccionals per part del professor sense haver-hi interaccions. L'ambient és trist i molt individual augmentant la competitivitat. No es té en compte la iniciativa de l'alumnat ni els seus interessos. Els discents perceben el professor com a infeliç i poc estable.

Tot i que aquests estils estiguin diferenciats, és molt comú trobar que un mateix professor actuï seguint diferents estils, sempre tendirà cap a una d'ells.

Interacció entre el docent i el discent

Els estudiants en aquest estudi van analitzar el professorat i van concloure que els millors mestres eren líders forts, amigables, comprensius i menys insegurs, utilitzant menys formes de càstig. En canvi, els pitjors mestres se'ls percebia com menys cooperatius i que es situaven en oposició o oponents. Per tant, l'alumnat respon millor al professorat que es mostra amigable i comprensiu. Una de les qualitats més valorades va ser la proximitat entre la interacció però mantenint el domini de l'aula mentre que els pitjors es definien com estrictes, durs i que sovint tenien un desordre a la classe.

A continuació trobem un altre estudi de De Vicente (2006) on analitza els comportament docents més eficaços per a la gestió de l'aula a partir d'una consulta amb els seus alumnes. Els resultats obtinguts s'enllacen amb els anteriors: que el mestre s'expressi amb sinceritat i eficàcia, que l'ambient sigui positiu i tothom entengui el seu rol, la reciprocitat i les relacions, comptar amb recursos per situacions disruptives, que hi hagi expectatives positives i afavorir la participació de l'alumnat en el seu aprenentatge.

Per concloure aquest apartat, doncs, podem destacar la importància de l'estil docent i la seva interacció amb l'alumnat com a factor predominant en com seran les seves classes i la seva relació amb els estudiants i el seu procés d'aprenentatge.

Quines qualitats busca el discent en els seus mestres?

Sobre les interaccions entre professorat i alumnat, crida l'atenció la investigació que va dur a terme Sandra Chang-Kredl i Daniela Colannino (2017) a través de la xarxa social Reddit. Aquesta eina va permetre administrar enquestes obertes per a que el públic participés en l'estudi. Les enquestes es van elaborar considerant les qualitats positives i negatives que es trobaven els discents al llarg de la seva escolarització en tot el seu professorat i com aquestes, marcaven la seva relació.

En aquest estudi es va preguntar als participants (alumnes) quines eren les qualitats que més valoraven dels seus professors. De les 600 respostes registrades a l'estudi, 258 es referien a aspectes professionals i 123 a aspectes personals.

Quan es refereixen a les qualitats professionals donen èmfasi a la intel·ligència dels docents, la motivació que desprenen per fer la classe atractiva i la dedicació que tenen per anar a classe i sempre atendre a tot l'alumnat. Alhora, també remarquen la facilitat per atendre a les classes i poder arribar als objectius marcats i que els mestres tot i ser estrictes, es podia parlar amb ells i sobretot, s'aprofitaven les seves classes i es treia al màxim profit.

En canvi, els aspectes negatius a destacar van ser, en primer lloc, la incompetència d'alguns docents a l'hora de fer les classes, per exemple fent la mateixa pregunta reiteradament, també la manca de judici a l'hora de plantejar les activitats i remarcant el fet que hi havia docents que no s'esforçaven en la seva feina, sent persones mandroses i sovint injustos, basant-se en les seves relacions amb els discents per

fer judicis de valors i tenir un tracte diferent amb cada infant segons la seva opinió respecte el grup classe.

Pel que fa referim a les qualitats personals trobem com en infants dels primers nivells de primària descriuen com una de les qualitats més importants als docents amb una gran personalitat, amb humor, amb els peus a terra tenint en compte les necessitats dels discents i així poder treballar dintre de les possibilitats de la classe. També es va valorar l'aparença física dels mestres, qualificant com a positiva aquella aparença sana i els cossos en forma.

Referint-nos als aspectes negatius, es van destacar el fet que eren mestres únics, especials, que no s'assemblaven als altres mestres de l'escola, però per les seves conductes inapropiades pels infants; cridar molt, seure sempre a la seva taula i no fer la classe eren valorats negativament. A més a més, es va comptar com aspecte negatiu el mal humor que presentaven, cridar molt durant les classes i sobretot per reganyar als infants a l'arribar tard a classe o no portar el material. Per acabar, també es va destacar la condescendència cap a l'alumnat (riure's de les preguntes que fan, no mostrar interès en les seves opinions...) i la seva aparença física com a persones amb baixa estatura o pes elevat.

Representacions dels professorat

Les representacions del professorat són aquelles idees, creences i pensaments que es tenen del docent a l'aula per part de l'alumnat. Són dinàmiques, poden canviar amb el pas del temps i venen subjectes a prejudicis. Segons Gordon W. Allport (1968) «els prejudicis són una actitud hostil o previnguda vers una persona que pertany a un grup, simplement perquè pertany a aquest grup, suposant-li, per tant, les qualitats objectables atribuïdes al grup.». Per tant aquest prejudicis seran en el cas de l'escola, pensaments per part de l'alumna cap al mestre pel fet de pertànyer al grup de mestres, amb qualitats del mateix grup. Aquests prejudicis es desenvoluparan amb el temps a partir de com sigui la relació que tinguin discent i docent a l'escola.

Com es creen aquestes representacions? Aquesta informació apareix principalment dels factors afectius (Álvarez, 2016): el respecte, la disponibilitat cap a l'alumnat, ser acollidor i/o positiu. El pes afectiu és més elevat com més baix és el nivell d'escolaritat, per tant als cursos més baixos de primària com primer o segon es tindrà més en compte que a sisè o a la secundària on s'aniran equilibrant els factors afectius amb altres més acadèmics. Per exemple, a secundària cobra importància el conèixer bé l'assignatura que s'imparteix, la motivació o claredat. Alhora, també es té en compte com actua el professorat davant de situacions disruptives.

Per analitzar quines representacions reben com a positives l'alumnat hem de tenir en compte els estereotips ja que són factors que condicionen la percepció dels fenòmens socials i el comportament de les persones i que aquests canviaran segons el context on en trobem i per tant, hem de saber analitzar-los correctament. En resum, el comportament que té un professor ve determinat per

diferents factors i una majoria per els pensaments interessos, capacitats, i actituds que se li atribueixen conjuntament amb el que esperen els alumnes d'ell.

Quines actuacions docents afavoreixen l'aprenentatge? Doncs en dos grans blocs podem classificar-les com professors que creen un ambient d'aprenentatge ordenat, positiu i motivacional i mestres que prenen l'alumnat com a protagonista de les sessions amb diferents agrupaments. O sigui, que es té en compte la gestió de l'aula, l'organització de la sessió i les explicacions i la interacció entre el professor i l'alumnat, formulació de preguntes, utilització de les respostes com aprenentatge i la gestió i solució de dubtes tenint sempre en compte la Zona de Desenvolupament Proper (Vygotski, 1978). Aquest últim concepte també és clau per a l'autonomia del propi alumnat que també avaluaven positivament durant l'estudi.

Per tant, l'alumnat premia positivament al professorat que es mostra com a guia, orientador i facilitador durant el procés d'aprenentatge aportant diferents suports per avançar en els continguts i que motivin i estimulin a l'alumnat per a que aquest se senti partícip i reconegut.

Com podem recollir doncs, la relació entre el docent i discent té moltes variables que l'afecten, l'estil docent, els prejudicis, els estereotips i la representació que té l'alumnat del seu professorat, per això, ens basarem en tres classes d'una escola d'educació primària on analitzarem quin estil docent predomina en el tutor i com a partir d'aquest i totes les idees extretes dels articles, és la relació entre mestre i alumne.

Objectius generals

Per aquesta recerca ens hem plantejat 2 objectius generals, donant resposta a les següents preguntes:

1. Quines variables conformen la representació de l'estil docent comunicatiu que elabora l'alumnat?
 - Explorar les variables que valoren els infants de l'estil docent comunicatiu del seu professorat al llarg de l'etapa d'educació primària.
2. Es pot trobar una relació entre estil docent comunicatiu i la satisfacció de l'alumnat?
 - Cercar quina relació s'estableix entre l'estil docent comunicatiu i la satisfacció de l'alumnat, entenent aquesta com una valoració positiva de l'atenció rebuda cap a les necessitats personals, interès de les sessions, el lideratge del mestre i el vincle afectiu.

Mètode

Per aquesta recerca es va seguir un disseny que combina mètodes deductiu i inductiu. El mètode utilitzat per aquesta recerca és la combinació dels mètodes deductiu i inductiu. A partir dels resultats, obtenim unes conclusions generals que exposem en base a la teoria. Aquesta via inductiva

es complementa amb un mètode deductiu, ja que cada cop que obtenim un resultat es relacionen amb la teoria aportada per corroborar aquesta en base a altres estudis aportats.

Aquesta bidireccionalitat de l'anàlisi ens ajuda a relacionar en tot moment els resultats de la cerca amb la teoria que s'estableix, creant relacions entre la realitat que es percep i els estudis que l'expliquen i analitzen. Alhora, les dades recollides es poden classificar en quantitatives i qualitatives. Anomenem les dades qualitatives a aquelles que s'han obtingut a partir d'un barem subjectiu, de qualitat, són aquelles que es van extraure de les observacions directes. En canvi, les dades extretes dels qüestionaris les anomenarem dades quantitatives, ja que el seu anàlisi s'ha fet gràcies a un programa anomenat SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*), que fa un comptatge de les respostes per a un posterior anàlisi quantitatiu d'aquestes.

Context

La investigació es realitza en un Centre d'Educació Infantil i Primària (CEIP) d'una línia, que forma part dels centres públics de Catalunya, la titularitat del qual correspon al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Pertànyer a aquest col·lectiu representa compartir els programes, les directrius i els avantatges d'un sistema educatiu amb trets i recursos comuns, pensat per a construir una societat cohesionada i equilibrada.

Majoritàriament les famílies del CEIP tenen com a llengua materna el castellà. Aquest fet fa que la línia pedagògica que, des de fa anys, es du a terme al centre és la immersió lingüística, per tal d'aconseguir que el català sigui la llengua d'ús i comunicació. S'intenta que el català sigui la llengua que s'utilitza per la comunicació amb el personal no docent, els pares, les circulars, les sortides i amb els alumnes dins i fora de l'aula.

El centre es troba a Canovelles és un poble amb un centre històric català i uns anys d'immigració andalusa, bàsicament, entre la dècada de 1950 i 1960 que va provocar una creixuda indiscriminada de la població. Aquesta immigració castellanoparlant va fer que, la llengua castellana fos i sigui essent la prioritària al poble. La procedència d'aquestes famílies, era, majoritàriament, del sud de la península amb un nivell socio-cultural mig o mig-baix.

Després van seguir uns anys, entre 1960 i 1980, de creixuda moderada de la població. Però, Canovelles va continuar rebent més immigració; entre els anys 1990 i 2004, trobem una forta creixuda de població amb els següents orígens, segons dades de l'Ajuntament: Famílies procedents del Magreb (36'6%), famílies procedents de l'Àfrica sud sahariana (24'6%), famílies procedents d'Amèrica llatina (25'6 %), famílies procedents de Països de l'Est (3'7%) i famílies procedents de l'Àsia (2'2%).

Projecte educatiu del CEIP

Actualment el Projecte Educatiu de Centre s'està re-formulant ja que està passant per un seguit de canvis sobre la seva metodologia i gestió d'escola. Primerament va haver-hi un canvi de tot l'equip

directiu al febrer del 2016 que va ocasionar una revolució de les pràctiques educatives. L'escola ha entrat com a nova escola en el grup d'escoles escolanova21¹.

L'escola es centra en diferents corrents, línies i criteris metodològics que s'ofereixen als alumnes estan fonamentades en la reflexió, en el coneixement d'experiències i en les bases teòriques. Aquestes línies metodològiques no poden ser exclusives. S'han d'integrar i complimentar entre elles. Tampoc la seva aplicació ha de ser total des del començament de l'escolarització. S'han d'anar implementant en el moment que es creu oportú i quan el nen/a està preparat. Per això, l'escola està implementant canvis de forma gradual començant per educació infantil on ja s'han constituït en ambients d'aprenentatge dintre de l'aula i s'està remodelant les aules de cycle inicial per crear també ambients de lectura i de construcció. Aquests canvis es aniran pujant cap a cycle mitjà i superior en aquests propers anys.

Corrents, línies i criteris metodològics:

1. Teoria de les Intel·ligències múltiples de Howard Gardner.
2. Treball cooperatiu. Compliment dels sis criteris essencials.
3. Taxonomia de Bloom. Estadis del procés de producció de l'aprenentatge.
4. ABP. Aprenentatge basat en projectes (PBL en anglès)
5. Gamificació ("Gamification" en anglès). Aprendre seguint els criteris i valors dels jocs.
6. Espais educadors. Línia que defineix en gran part la pràctica de Reggio-Emilia² i que s'ha d'aplicar a tot el centre, fora i dintre de les aules.

Participants

La mostra per aquest estudi són les classes de 2n, 4t i 6è, a continuació, es farà un breu resum de les seves característiques principals com a grups classe:

Grup de segon: la classe de segon compte amb 26 infants, 13 nenes i 13 nens. L'organització del grup classe és amb sis taules distribuïdes per l'espai, creant així grups de treball de quatre i cinc persones. És un grup força xerraire i cridaner, sempre se'ls hi ha d'anar recordant baixar el to de veu i rutines que haurien d'haver-se adquirit en els darrers cursos. Alhora, és un grup molt imaginatiu amb el que es pot treballar en base a centres d'interès i rol-playing. D'aquesta classe hi ha quatre infants, dues nenes i dos nens amb els que es treballen matemàtiques i llengua amb la mestra d'Educació Especial. A part, actualment s'està valorant a un altre infant de la classe per identificar les seves dificultats d'aprenentatge. El seu tutor és un mestre que porta exercint la professió durant els últims 16 anys, concretament, porta 5 anys a l'escola essent tant especialista de música de l'etapa d'infantil i primària, com tutor de cycle inicial. Centrant-nos en les avaluacions del grup de segon, podem veure força heterogeneïtat, ja que hi ha un grup d'infants amb altes notes, una majoria amb notes que es

¹ <http://www.escolanova21.cat/>

² <http://belllleducacion.com/filosofa-de-reggio-emilia/>

troben en el suficient i el bé i el grup d'infants que té un PI en diferents assignatures instrumentals com català, matemàtiques o anglès.

Grup de quart: la classe de quart compte amb 26 infants, 16 nenes i 10 nens. L'organització del grup classe és amb sis taules distribuïdes per l'espai, creant així grups de treball de quatre i cinc persones. És un grup molt emprenedor que treballa molts cops en base a projectes relacionats amb temàtiques escolars i és força tranquil. Tanmateix, solen haver-hi petits conflictes, sobretot entre les nenes de l'aula. D'aquesta classe hi ha tres infants, dues nenes i un nen amb els que es treballa sempre amb la mestra d'Educació Especial les àrees troncales.

La seva tutora és una mestra que porta exercint la professió durant els últims 19 anys, concretament, porta 2 anys a l'escola tenint la definitiva i essent tutora de cicle mitjà. Centrant-nos en les avaluacions del grup de quart, podem veure força homogeneïtat, la majoria de notes són altament satisfactòries, tot i trobar alguns alumnes amb notes justes i altres amb els Plans Individualitzats corresponents a llengua i matemàtiques.

Grup de sisè: la classe de sisè compte amb 21 infants, 7 nenes i 14 nens. L'organització del grup classe és amb sis taules distribuïdes per l'espai, creant així grups de treball de quatre i cinc persones. És un grup que portava molt cursos amb notes baixes i amb moltes queixes per part de diferents mestres, però durant aquest curs, ha anat millorant molt gràcies al treball basat per projectes que ha augmentat la seva motivació. Tanmateix, a l'igual que a quart, solen haver-hi petits conflictes ja que és un grup molt engrescador i amb molts subgrups dintre d'aquest. D'aquesta classe hi ha dos nens amb els que es treballa amb la mestra d'Educació Especial les àrees troncales. El seu tutor és un mestre que porta exercint la professió durant els últims 19 anys, concretament, porta tots aquests anys a l'escola tenint la definitiva i essent tutor de cicle superior, especialista d'Educació Física i director en l'últim any. Centrant-nos en les avaluacions del grup de sisè, com hem dit abans, hi ha hagut una millora significativa en medi, matemàtiques i llengua, creant així una major homogeneïtat en les notes generals tot i que s'ha de seguir treballant específicament la competència oral.

Instruments de recollida de dades

Els instruments es basen en informació qualitativa recopilada durant el període de pràctiques a través d'observació participant, i dades quantitatives extretes de dos qüestionaris sobre estils comunicatius del docent, elaborats per a aquesta recerca.

L'observació directa és aquella on l'investigador té un contacte directe i personal. Consisteix en fer un recull d'esdeveniments i informació que succeeixen en una comunitat específica (Equip de redacció, Revista Educativa Tipode, 2016). Com a avantatges té la no intervenció dintre de la comunitat, sense inhibir l'alumnat ni modificar el context, avaluant una situació real

d'aprenentatge. Com a inconvenients, s'ha de tenir en compte que és un anàlisi subjectiu de la persona, i pot veure's afectat pel nivell d'atenció o petits errors de comprensió. L'observació directa d'aquest estudi es va fer durant el període de pràctiques compres des de l'octubre del 2016 fins al març del 2017. Consta de dues observacions fetes a cada aula de dues hores en el seu conjunt sense un registre específic. Aquesta observació ens serveix per poder comparar els resultats extrets de l'estudi amb els infants, amb aquestes observacions extretes durant les pràctiques.

Tanmateix, els qüestionaris van ser l'altre instrument principal per recollir informació procedent de l'alumnat. Els qüestionaris són un instrument de recollida d'informació dissenyat per quantificar i universalitzar les dades que s'obtenen (Alonso, Prieto, Antó. 1994). És un procediment excel·lent en casos on es volen obtenir moltes dades alhora, sense un cost elevat i de forma individual. Es van crear a partir de cinc dimensions en el primer qüestionari i quatre per el segon (veure detalls de les figures 1 i 2). Aquestes dimensions es van presentar en format pregunta per a que els nens les poguessin contestar i així poguéssim posteriorment, relacionar-les amb les dimensions inicials i poder fer un anàlisi d'aquestes. Primerament, es va fer un qüestionari base de les preguntes que es volien valorar. Aquestes, van passar per un procés de validació tenint en compte que fossin clares, de fàcil comprensió, curtes i específiques sobre el què es demanava.

A continuació, una vegada creats els dos qüestionaris, es va fer una prova pilot a dos alumnes de diferent sexe de cada curs. Aquests alumnes van realitzar el qüestionari i se'ls va demanar la seva opinió sobre si creiem que l'havien realitzat amb facilitat o si veiem alguna dificultat i/o modificació per a que fos més adequat per al grup classe. Una vegada fetes les modificacions necessàries es van passar els qüestionaris als alumnes de segon, quart i sisè en dies diferents. Per a la contestació dels qüestionaris es va fer de forma guiada en els alumnes de segon, llegint-les en veu alta i posant exemples per a una major claredat, mentre que els alumnes de quart i sisè ho van fer de forma autònoma demanant ajuda en aquelles preguntes que tenien algun dubte. Una vegada contestats els qüestionaris, es va fer un anàlisi gràcies al programa SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*).

Taula 1: Dimensions del qüestionari

Dimensions	Definició	Exemple en preguntes
Control de l'aula	Aquesta variable és amb la que més preguntes es van extreure ja que és un dels punts d'anàlisi més importants en la cerca de l'estil docent.	Qui és la persona que mana, quines normes hi ha a l'aula i amb quina freqüència es van recordant.
Organització de la classe	Aquesta pot ser molt diferent segons l'organització del temps, de l'espai, dels continguts i objectius o dels recursos.	Qui pot organitzar les classes i com s'organitza l'espai de treball.
Participació de l'alumnat	Aquesta és una de les variables amb les que clarament veiem una relació entre el docent i discent ja que hi ha una clara interacció entre ells. Segons la freqüència i com s'utilitza la participació de l'alumnat es pot cercar un estil docent o un altre.	Qui aporta idees a l'aula i la pròpia participació a les classes proposant temes de treball.
Metodologies	Tot i en un primer moment pensar en agrupar-les juntament amb organització, vam concloure que haurien d'analitzar-se des de punts de vista diferents ja que poden alhora pot haver-hi una harmonia entre organització-metodologia o podem trobaria una clara oposició.	Com es treballa a l'aula, de formes individuals cap a formes de treball grupals o treball cooperatiu.
Interès cap a l'alumnat	Tanmateix a l'anterior, aquesta variables ens aporta molta informació sobre la relació entre el mestre i l'alumne més enllà de continguts o formes de treballar a l'aula.	Interès del docent sobre les opinions dels infants i sobre la seva vida personal fora de l'escola.

Nota: la taula presenta la informació ordenada per les cinc dimensions que estructuraven el qüestionari número 1.

Taula 2: Dimensions del qüestionari

Dimensions	Definició	Exemples
Percepció personal del tutor	Com els nens perceben i entenen el seu tutor és vital per poder entendre la seva relació a l'aula.	Com els infants veuen el seu tutor amb pocs adjectius i com és en relació als altres mestres de l'escola, més important, menys o igual.
Sensació de l'alumnat dintre de l'aula	Aquesta variable està relacionada a tots els aspectes que l'infant pot sentir o es pot identificar a la classe com el seu interès, la facilitat d'atenció o quin rol té amb els seus companys.	Atenció dels discents a la classe, quin és el seu nivell d'interès en relació a la seva motivació i com se senten amb el grup classe.
Gestió de dificultats	En aquest apartat vam voler analitzar Com es gestionàvem les dificultats i l'atenció a les necessitats de cada infant, tenint en compte la diversitat d'ajuts que cadascú necessita durant el procés d'aprenentatge.	Atenció dels discents a la classe, quin és el seu nivell d'interès en relació a la seva motivació i com se senten amb el grup classe.
Gestió de conflictes a l'aula	Aquest apartat el vam diferenciar de l'anterior ja que en aquest tenim en compte conflictes amb el grup classe més que dificultats o necessitats específiques durant el procés d'aprenentatge i com el grup classe i el mestre ho gestionen.	Com el mestre fa referència als alumnes en moments de tensió i com es solucionen els conflictes a l'aula: entre tots, només el mestre...

Nota: la taula presenta la informació ordenada per les quatre dimensions que estructures en qüestionari número 2.

Resultats

A continuació, en la taula 3, es presenten les dades obtingudes a partir dels qüestionaris elaborats per la recerca, contestats pels alumnes de segon, quart i sisè curs. Per poder analitzar-los de forma més eficient, es fa un retorn a les preguntes inicials que es van plantejar a la secció d'objectius tot contestant-les amb un posterior anàlisi.

Quines variables conformen la representació de l'estil comunicatiu docent que elabora l'alumnat?

Per contestar a la pregunta, analitzarem les dades quantitatives a partir dels resultats obtinguts amb el primer qüestionari sobre la freqüència en la que es donaven un seguit de paràmetres fent servir el programa SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*).

Taula 3. Mitjana i desviament típic segons les dimensions esmentades anteriorment:

Dimensions	Mitjana	Desviació Típica
Control de l'aula	3.40	1.20
Organització de la classe	3.28	1.23
Participació de l'alumnat	3.81	1.25
Metodologies	3.16	0.95
Interès cap a l'alumnat	1.73	1.05

Nota: la taula presenta la informació de forma ordenada a partir de les dimensions mostrades en l'anàlisi del qüestionari número 1.

Hem de tenir en compte que les preguntes les hem agrupat en diferents dimensions per a l'anàlisi global d'aquestes. En primer lloc, les dimensions amb una valoració més alta són la de control de l'aula i participació de l'alumnat, fent esmena a que els tutors solen ser les persones que majoritàriament més manen a la classe amb una freqüència molt elevada. Tot i això, la dimensió de participació també és molt alta ja que tot i que el mestre és la persona que mana a l'aula amb una freqüència elevada, els alumnes poden aportar idees en la majoria de situacions. Si ens centrem en la dimensió amb una valoració més baixa trobem que són totes les preguntes referides a la dimensió d'interès cap a l'alumnat. Aquesta dimensió doncs, ens aporta informació de freqüència amb el que el tutor demana la opinió dels alumnes sobre el que s'està fent durant les sessions on els alumnes expressen que aquesta situació no succeeix mai o molts pocs cops. Tanmateix, expressa la freqüència amb la que el mestre pregunta sobre la vida personal dels alumnes on s'han extret paràmetres molt baixos que signifiquen que aquestes situacions mai succeeixen o difícilment es perceben a la classe.

Es pot trobar una relació entre estil comunicatiu docent i la satisfacció de l'alumnat?

Per contestar a la pregunta, hem explorat les correlacions que s'estableixen entre les diferents dimensions. Segons aquestes, les relacionarem per veure si una augmenta en nombre de respostes, augmenta l'altra (o a la inversa) o si una disminueix en nombre de respostes l'altra augmenta (o a la inversa). A partir del seu anàlisi, a continuació presentem les més significatives.

Correlacions entre les variables relatives a l'estil docent

Quan el tutor és la persona que mana a l'aula, els nens entenen que és la persona que posa les normes i serà la persona que decideixi què fer durant les classes, per això, afecta negativament que els alumnes puguin proposar idees ($r = .010$; $p < 0.01$). Alhora, al ser la persona que porta el control, es treballa en grup o tothom fa el mateix a la vegada, si és el que el mestre proposa els alumnes per fer, tot i que quan es centren en treball individual, trobem una relació negativa entre el mestre que mana i el fet de que els infants facin una feina de forma individual.

Un altre aspecte relacionat amb els paràmetres anteriors és el fet de que si el mestre posa moltes normes a l'aula, majoritàriament les anirà repetint al llarg de les sessions i això influeix negativament a que els infants puguin proposar idees. Tanmateix, aquest paràmetre també influeix a que es no faci tant el treball en grup.

Si ens centrem en l'interès del mestre cap als infants, com major és aquest, major és la participació dels discents durant les classes ($r = -.329$; $p < 0.05$). Aquest aspecte és molt important ja que veiem com la seva relació més personal és un gran factor pel qual els alumnes participaran més o menys a les classes i aquest alhora, fa que com més participació a classe hi hagi, els alumnes més cas li faran al mestre. Però, aquest últim paràmetre també es veu afectat pel fet de que si el mestre posa moltes normes, la participació de l'alumnat decaurà, ja que a l'haver-hi una normativa molt extensa, restringeix les interaccions i dinàmiques naturals del grup classe.

El treball individual a l'aula, a diferència del treball grupal, sembla que influeix positivament a l'ús de normes i la repetició d'aquestes durant les classes, però aquest treball individual ocasiona que no hi hagi una participació tant activa per part de l'alumnat a l'hora de fer propostes d'idees ($r = .68$; $p < 0.01$).

Per acabar, tornant al fet de que el mestre sigui la persona que mana, trobem que ajuda a que els infants puguin aportar la seva opinió a l'aula, però alhora, que disminueixi l'aspecte de proposar idees d'activitats. El fet de que puguin donar la seva opinió ajuda al mestre a l'organització i la repetició de les normes, que alhora es veu relacionat amb el treball en grup.

Correlacions del grau de satisfacció de l'alumnat

Pel que fa a les variables relacionades amb la satisfacció de l'alumnat els resultats d'anàlisi estadístic mostra una correlació significativa i positiva entre les que reporten com els nens veuen el tutor amb tots els paràmetres dels qüestionaris, ja que com descriuen el tutor fa que el percebin d'una manera o altra i que la seva relació variï ($r=.255$; $p< 0.05$). Com hem vist anteriorment, hi ha una estreta relació a com els alumnes perceben el tutor i el seu comportament dintre de l'aula reflectint en que quan el mestre està ben valorat, hi ha una major atenció i una valoració més positiva a la classe. Alhora, com més atenció hi ha, la valoració d'aquestes és més positiva.

En aquest sentit, també es va observar una associació entre les variables que informen sobre la relació que s'estableix entre el comportament del mestre i la identitat de l'infant dintre del grup classe, en aquest cas la correlació és significativa i negativa ($r=-.060$; $p< 0.01$). Segon com el mestre gestioni els conflictes dintre l'aula i la referència cap als infants, aquests poden crear estereotips d'ells mateixos i adquirir rols no desitjats. Aquest paràmetre també es veu relacionat en que si l'infant no està conforme amb la relació amb el mestre la seva atenció i valoració de la classe disminuirà.

La importància que s'ha ressaltat en el marc teòric sobre com atendre les necessitats dels alumnes es veu reflectida en els resultats, ja que la visió cap al mestre és positiva quan es rep la seva ajuda de forma ajustada ($r=.41$; $p< 0.01$) però negativa si rebo més ajuda de la que es necessita ja que disminueix l'atenció durant les classes. ($r=-.059$; $p< 0.05$) Per això, és molt important veure que l'ajuda que es proporciona és adequada i ajustada, com més ho sigui, els discents estan més atents i valoren positivament les sessions.

Altres respostes sobre el grau de satisfacció de l'alumnat

A continuació es presenten les respostes lliures que van aportar els alumnes al introduir respostes obertes al qüestionari sobre el seu grau de satisfacció en relació a l'estil comunicatiu del seu tutor.

Taula 4. Respostes obertes dels alumnes sobre els seus tutors

Respostes de segon	Respostes de quart	Respostes de sisè
Carinyós Ens castiga molt	Seria i amable Amable i refumfunyosa Exigent i amable, es preocupa i sempre ens ajuda Amable i exigent Estricta Amable i amb caràcter Amable i estricta i diu que parlem Simpàtica i estricta	Molt bo Liberal i simpàtic Simpàtic i rabiós Amable i s'enfada molt Simpàtic i cridaner El mestre es preocupa però no ens ajuda a vegades

Nota: la taula presenta la informació obtinguda a partir dels qüestionaris sobre les respostes obertes que van escriure alguns infants referint-se als seus tutors.

Com es pot veure a la taula 4, els infants de segon només van aprofitar en dues ocasions per escriure en les respostes lliures, mentre que els de quart i sisè van aprofitar les preguntes on podien aportar opinions remarcant aspectes personals dels seus tutors com per exemple el seu caràcter, amabilitat i simpatia.

Discussió i conclusions

Tot i tenir una concepció teòrica sobre els estils de comunicació docents (Brakelman, Levy i Rodríguez, 1993), hem vist com aquesta referència no és tancada en el nostre entorn, o sigui, que molt cops és molt difícil identificar a mestres dintre d'un únic grup per les seves característiques professionals. En aquest estudi, al fer l'anàlisi de les variables que tenen en compte els alumnes al valorar els seus mestres hem extret informació per identificar quin estil comunicatiu predominava a les aules. Tenint en compte aquest marge de flexibilitat, donat que els mestres segueixen tenint semblances i diferències entre ells, l'estil al que més s'aproximen seria una barreja entre l'Autoritari i el Tolerant amb autoritat. Del primer estil es veuen reflectides les variables on el mestre és la persona que mana a l'aula, que crea i repeteix les normes quotidianament i que no té una estreta relació afectiva ni constant interès cap a la vida personal dels alumnes. En canvi del segon estil trobem reflectides les característiques de flexibilitat organitzativa i metodològica.

Un aspecte que nou a destacar és que tot i trobar els mestres en un mateix estil comunicatiu, els alumnes també van voler destacar certes característiques personals que creuen importants remarcar referides totes elles a la personalitat dels seus respectius tutors (veure *Figura 4*). Aquestes característiques com es poden veure són molt diferents entre els tutors de segon, quart i sisè, tot i correspondre a un mateix estil comunicatiu, ja que les característiques de caràcter són molt valorades pels alumnes, com vam veure a l'estudi de Sandra Chang-Kredl i Daniela Colannino (2017).

Centrant-nos amb més profunditat en les variables que els infants tenen en compte i van valorar positivament van ser la de la seva pròpia participació a l'aula. La majoria dels infants descrivien la seva importància al grup classe ja que podien aportar idees i participar activament en les sessions. Tal i com mostra els estudis especificats en el marc teòric (Álvarez, I.M. no publicat) proposar activitats en la Zona de Desenvolupament Proper (Vygotski, 1978). propicia la participació dels discents atorgant major autonomia i responsabilitat. Les variables que han sortir amb una valoració més baixa són les relacionades amb la dimensió d'interès cap a l'alumnat; preguntes sobre la seva vida fora de l'escola i activitats amb la família o amics. Això

fa pensar que els tutors mantenen una distància amb els infants o que no hi ha temps per poder profunditzar en la vida de cada infant per l'escassetat de temps de les sessions i tutories.

Un altre punt clau en l'anàlisi dels resultats va ser l'estreta relació que hi havia quan els alumnes puntuaven positivament l'atenció que rebien de les seves necessitats amb el confort a l'aula, l'atenció que prestaven i la pròpia motivació. Aquest aspecte les necessitats i els interessos motiven i fan augmentar l'atenció dels infants (vinde afectiu) relacionar amb la teoria. Aquests resultats reforcen els estudis de De Vicente (2006) ja que segons la interacció que hi hagi entre docent i discent, la seva relació i el funcionament de la classe es veurà altament modificat. Alhora, els resultats de la cerca ens van mostrar que si el mestre estava massa a sobre dels alumnes, aquests manifestaven que disminuïa la seva atenció i motivació a les classes, per tant, és imprescindible la flexibilitat del mestre en poder trobar la ZDP de cada infant, i ser capaç d'oferir ajudes el més ajustades possible.

Per concloure doncs aquest treball, revisarem les preguntes plantejades en els objectius.

Quines variables conformen la representació de l'estil docent comunicatiu que elabora l'alumnat?

Hem pogut veure que l'alumnat ha valorat molt positivament totes les variables relacionades amb la seva participació, l'organització flexible de les classes i el suport del mestre en l'atenció de les necessitats. En canvi, les variables amb una puntuació més baixa han sigut totes aquelles relacionades amb l'interès dels tutors cap a la vida personal del grup classe.

Es pot trobar una relació entre estil docent comunicatiu i la satisfacció de l'alumnat?

Hi ha una clara relació entre l'estil docent comunicatiu i la satisfacció de l'alumnat, podem concloure que depenent de l'estil docent juntament amb les característiques personal del professor, la satisfacció dels alumnes variarà. Els alumnes han valorat com experiències satisfactòries aquelles on les classes semblen interessants, flexibles i on poden participar. A més, senten més seguretat i per tant segueixen els continguts de forma satisfactòria quan reben les ajudes ajustades en els moments que ho necessiten segons el seu desenvolupament en la ZDP. Finalitzant doncs, aquesta cerca ha aprofundit en investigar quines variables i situacions són claus per entendre les relacions entre el professorat i alumnat i la importància com a docents de ser conscients d'aquestes i poder millorar les nostres pràctiques dia a dia.

Limitacions i propostes per a futures recerques

Centrant-nos per acabar en les limitacions i propostes per a futures investigacions lligades a la relació entre professorat i alumnat, m'agradaria remarcar que aquest estudi s'ha fet en un context determinat, una escola d'un poble de Catalunya. Aquest fet comporta que no hi

hagi una comparació del mateix estudi en diferents nivells socioeconòmics o diferents contextos que ens aportin més informació i un contrast de resultats. Una proposta per a futures investigacions doncs, seria poder aprofundir en aquesta temàtica comparant diferents entorns i poder fer una reflexió conjunta amb els nens. Aquesta reflexió ens ajudaria a profunditzar en els conceptes dels qüestionaris per entendre com els infants valoren i perceben certes característiques del professorat, ja que al ser conceptes que recauen en la subjectivitat, parlar-ho amb ells ens aportaria informació molt més detallada de cada aula.

Referències

- Allport, G. W. (1968). *The person in psychology: Selected essays*. Boston, MA: Beacon Press.
- Alonso J, Prieto L, Antó JM. (1994) *The Spanish version of the Nottingham Health Profile: a review of adaptation and instrument characteristics*. *Qual Life Res*, 3(6): 385-393.
- Álvarez, I.M. (2016). *Representación mutua profesor/alumnos. Actuaciones docentes que favorecen el aprendizaje*. Universitat Autònoma de Barcelona. Material d'estudi no publicat.
- Brekelmans, M., Levy, J.; Rodríguez, R (1993). *A typology of teacher communication style*. A Wubbels, T y Levy, J (eds); *Do you know how you look like?* (pp 47-55). London: Falmer Press
- Chang-Kredl, S., Colannino, (2013) *The teacher I wish to be: exploring the influence of life histories on student teacher idealised identities*. *European Journal of Teacher Education*, 36(1), 68-83.
- De Vicente, J. (2006) *La disrupción en las aulas: Problemas y soluciones*. Instituto Superior de Formación del Profesorado. Ministerio de educación v ciencia secretaria general de educación.
- MasTiposde, equipo de redacción. *Observación Directa*. Revista educativa MasTiposde.com. Recuperat de http://www.mastiposde.com/observacion_directa.html
- Torrego, J.C. i Fernández, I. (2007) *Protocolos de convivencia: gestión de la prevención y urgencia en los conflictos escolares. Modelo de convivencia democrática y comunitaria desde el Proyecto Atlántida*.
- Vygotsky, L. (1978). *Interaction Between Learning and Development*. In Gauvain Cole (EDs.) *Readings on the Development of Children*. New York: Scientific American Books. Pp. 34-40.

Reflexions finals

He tingut al cap l'elaboració d'aquest treball des de que a primer de batxillerat ens van explicar que faríem un treball preliminar amb el Treball de Recerca, per ajudar-nos a entendre i a incorporar dintre de la nostra branca professionalitzadora part de la competència investigadora i en recerca que tant semblava mancar en nosaltres aquells temps. Des de llavors, sempre he volgut que aquest treball tant esperat, significués un avenç en la meva formació com a mestra, anar més enllà dels treballs del grau i endinsar-me en preguntes que volia resoldre.

Durant aquest treball he anat incorporant diferents eines i competències al meu dia a dia. Primer de tot, he après a poder fer una clara relació entre les referències teòriques i conceptuals amb la realitat que investigava, creant així una bidireccionalitat durant tota la cerca que m'ha aclarit i m'ha ajudat a comprendre la importància de les investigacions científiques en entorns naturals i contextualitzats. Alhora, he après a utilitzar diferents programes informàtics i eines tecnològiques per la recollida i anàlisi de la informació tot millorant la meua competència informàtica i emprenedoria ja que al ser un treball individual, cada pas que tenia un dubte o no sabia el funcionament d'un estri, havia de pensar per mi mateixa diferents recursos per donar resposta a aquelles necessitats amb les que em trobava. També he après molt sobre un procés d'investigació, les seves fases, l'elaboració dels instruments de recollida de dades i la seva adaptació correcta al context que es vol analitzar. Sembla que tots aquests aspectes haurien d'haver-se adquirit durant el grau, però al tenir tants crèdits repartits en cada curs, el seu treball va quedar com a font teòrica i poc adaptable a un ús pràctic com el que he experimentat en aquest treball. Centrant-nos en les competències més personals, sempre he sigut una persona molt responsable i organitzada i gràcies a això i a la clara organització del treball des d'un primer moment, he pogut anar avançant a mida que passaven les setmanes per a poder anar resolent dubtes i anar perfeccionant la feina feta. A més, al ser un treball tutoritzat però amb llibertat a l'hora d'escriure i pensar totes les idees incorporades, m'ha fet guanyar més confiança amb mi mateixa i a aprendre que dels errors sempre es millora i hem d'aprendre a valorar tot l'esforç i el nostre treball.

Per acabar, agrair tot el suport de la meua tutora del Treball de Fi de Grau i la bona predisposició que tot moment va tenir l'escola on s'ha realitzat la recerca.

ANNEXOS. Qüestionaris

Qüestionari per a 2n. Nen____/ Nena____

A continuació es descriu com es pot comportar un mestre a la classe. Pensa en com és la teva classe i marca amb una ☒ amb quina freqüència creus que el teu tutor fa el que es descriu en cada punt.

Per exemple:

	Mai	Poc	A vegades	Sovint	Sempre
El tutor passa llista abans de començar les classes			☒		

Això significa que el tutor passa llista en algunes classes i en altres no, a vegades si i a vegades no i per això marquem "A vegades".

Respon ara a les següents preguntes segons la teva opinió personal i el que penses del teu tutor a l'aula.

	Mai 	Poc 	A vegades 	Sovint 	Sempre
1. A l'aula tothom li fa cas al tutor?					
2. A l'aula el tutor és la persona que mana ?					
3. El tutor organitza molt les classes i només es fa el que ell diu?					
4. Els alumnes podem proposar idees?					
5. El tutor posa normes a classe?					
6. El tutor repeteix les normes a classe?					
7. Tothom sempre fa el mateix a la vegada?					
8. Treballem individualment?					
9. Treballem en grup ?					
10. Participeu explicant coses durant les classes?					
11. El tutor et pregunta què et sembla el que es fa a la classe?					
12. El tutor et pregunta sobre la vida fora de l'escola amb els pares i els amics?					

QÜESTIONARI PER A 4t, 5è I 6è

Curs: Nen___ / Nena___

Qüestionari per a 2n, 4t 5è i 6è.

A continuació es descriu com es pot comportar un mestre a la classe. Pensa en com és la teva classe i marca amb un cercle ○ amb quina freqüència creus que el teu tutor fa el que es descriu en cada punt.

Per exemple:

El tutor passa llista abans de començar les classes? 1 2 ③ 4 5

Això significa que el tutor passa llista en algunes classes i en altres no, a vegades si i a vegades no i per això marquem "A vegades".

Respon a les següents preguntes segons la teva opinió personal i el que penses del teu tutor a l'aula.

	Mai 1	Poc 2	A vegades 3	Sovint 4	Sempre 5
1) A l'aula, tothom li fa cas al tutor?	1	2	3	4	5
2) A l'aula el tutor és la persona que mana ?	1	2	3	4	5
3) El tutor organitza molt les classes i només es fa el que ell diu?	1	2	3	4	5
4) Els alumnes podem proposar idees?	1	2	3	4	5
5) El tutor posa normes a classe?	1	2	3	4	5
6) El tutor repeteix les normes a classe?	1	2	3	4	5
7) Tothom sempre fa el mateix a la vegada?	1	2	3	4	5
8) Trebal·leu individualment?	1	2	3	4	5
9) Trebal·leu en grup ?	1	2	3	4	5
10) Participeu explicant coses durant les classes?	1	2	3	4	5
11) El tutor et pregunta què et sembla el que es fa a la classe?	1	2	3	4	5
12) El tutor et pregunta sobre la vida fora de l'escola amb els pares i els amics?	1	2	3	4	5

QÜESTIONARI SOBRE REPRESENTACIONS DEL MESTRE

Curs: Nen___/ Nena___

A continuació es descriu com es pot comportar un mestre a la classe. Pensa en com és la teva classe i marca amb un cercle ○ amb quina opció creus que el teu tutor fa segons el que es descriu en cada punt.

1. **El meu tutor/a és**
 - a) Amable i carinyós
 - b) Simpàtic i amigable
 - c) Simpàtic però distant
 - d) Fred i sec
 - e) Altres (digues quins)
2. **Veig al meu tutor com a...**
 - a) Un amic
 - b) Un mestre més especial que els altres de l'escola
 - c) Un mestre igual que els altres
 - d) Un mestre però que m'agrada menys que els altres
3. **Quan el mestre fa classe...**
 - a) Sempre estic atent
 - b) Solc estar atent, depèn de l'assignatura
 - c) Em costa estar atent, depèn de l'assignatura
 - d) Mai estic atent
 - e) Altres (digues quins):
4. **Quan sóc a classe...**
 - a) M'ho passo bé i m'interessa
 - b) A vegades m'ho passo bé però d'altres m'avorreixo
 - c) Normalment m'avorreixo
 - d) Sempre m'avorreixo
 - e) Altres (digues quins):
5. **Quan tinc un problema, el meu tutor/a ...**
 - a) M'ajuda ràpidament
 - b) M'ofereix ajuda quan té temps
 - c) M'ajuda però si li demano
 - d) No m'ajuda
6. **Quan tinc un problema i el mestre no m'ajuda em fa sentir....**
 - a) Molt bé i segur
 - b) Bé però m'agradaria que m'ajudés més
 - c) Malament, necessito més la seva ajuda Molt malament
7. **Quan tinc un problema i el mestre m'ajuda em fa sentir...**
 - a) Molt bé i segur
 - b) Bé però m'agradaria que m'ajudés menys
 - c) Malament, necessito menys la seva ajuda
 - d) Molt malament
8. **A la classe em sento...**
 - a) Còmode i un més del grup
 - b) Normalment còmode però a vegades separat
 - c) Molts cops em sento malament i separat del grup
 - d) Malament, no estic dintre del grup classe
9. **Quan el mestre ens reganya...**
 - a) Mai es refereix a mi
 - b) A vegades es refereix a mi
 - c) Molts cops es refereix a mi
 - d) Sempre es refereix a mi
10. **Quan hi ha alguna discussió entre companys...**
 - a) El mestre es preocupa molt i soluciona tot el problema ell
 - b) El mestre es preocupa i ens ajuda a solucionar-ho
 - c) El mestre no es preocupa però ens ajuda a solucionar-ho
 - d) El mestre no es preocupa ni ens ajuda a solucionar-ho
 - e) Altres (digues quins):